

7/48019

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

26 Ağustos 2014

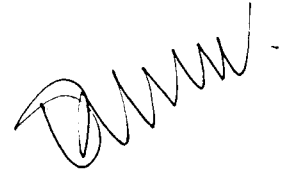
Sayı : 64272063- 610-2464
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-48019)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 22.07.2014 tarih ve 43452547-120.00-188824 sayılı yazısı.

Bartın Milletvekili Sayın M. Rıza YALÇINKAYA'nın tarafıma tevcih ettiği 7/48019 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M. RIZA YALÇINKAYA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/48019)**

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9:

13.05.2014 tarihinde Manisa ile Soma-Eynez linyit kömürü ocağında meydana gelen madencilik katliamında, resmi açıklamalara göre 301 maden emekçimizin hayatını kaybetmesi kamuoyunda derin bir acı ve üzüntüye neden olmuştur. Elim kazanın ardından iş güvenliği ile ilgili tartışmalar gündeme gelmiş ve bu tartışmalar olayda ihmaller zincirinin gün yüzüne çıkmasını sağlamıştır. Bu tartışmalar sonucu ilk belirlemelere göre, rödovans karşılığı kiralanan ocakta, yer altı kömür madencilik projesine aykırı olarak çok yüksek miktarlarda üretimin yapılmasına rıza gösterilerek adeta faciaya kapı aralanmıştır.

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu'nca (TKİ) düşük fiyatla linyit satış esasına göre kiralanan Eynez linyit ocağının işletmesini yapan Soma Kömür İşletmeleri A.Ş., işçilerin güvenliğini ve haklarını sağlamadan, "köle" anlayışı ve "taşeronluk" denilen sömürü düzeni içinde çalışılmasına zemin hazırlamıştır. Bu kaza ve kazaya neden olan ihmaller ile ilgili yönetiminizdeki TKİ Genel Müdürlüğünün sorumlu olduğu konusunda kamuoyunda güçlü bir kanaat olduğu ortadadır.

Bu bilgiler ışığında;

- TKİ, 27.07.2006 tarihinde Park Teknik A.Ş. ile rövanşla 2006 yılında 500 bin ton, 2007 yılında 1 milyon ton, sonraki yıllarda 1,5 milyon ton linyit olmak üzere, 2015 yılına kadar 10 yılda toplam 15 milyon ton linyit üretim taahhüdüyle sözleşme imzaladığı bilinmektedir. Bu şirket neden taahhüdünü yerine getirmemiş ve linyit ocağını 2009 yılında Soma Kömür İşletmeleri A.Ş. 'ye devretmiştir?
- Soma/Eynez Linyit ocağında, kolay okside olan ve gazlaşıp yanabilen linyitin üretim zorlukları ortadayken ve maden projesine göre 2015 yılına kadar yıllık 1,5 milyon ton linyit üretilmesi söz konusuysa, neden 2012 yılında aynı firma ile yeni bir rödovans anlaşmasına gidilmiş ve yıllık üretim 2,6 milyon tona çıkarılmıştır? Üretim miktarı artırılırken madende bir üretime yönelik herhangi bir proje değişikliğine gidilmiş midir?
- Önceki rödovans anlaşması devam etseydi, firmaya 2012 yılı itibarıyla, ÜFE fiyat artışları dahil ton başına 38 TL ödeme yapılacağı bilgisi Sayıştay Raporlarında yer almaktadır. Yine Sayıştay'ın raporuna göre Soma A.Ş.'ye aynı yıl, birtakım maliyetler de eklenerek, %17 artışla ton başına 44,79 TL ödenmesinin nedeni nedir? Bu bilgiler sizce de doğru mudur?
- ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümünde yayımlanan bir değerlendirme raporuna göre ocakta, sadece sayısı artırılan 6500 işçinin çalıştırılarak 2,5 milyon tona çıkarılan linyit üretimine rağmen, üretim yönteminin neredeyse hiç geliştirilmediği hususu doğru mudur?
- Celal Bayar Üniversitesi'nde yapılan bir tez çalışmada, Soma/Eynez linyitlerin kendiliğinden yanma süresinin 9-18 ay arasında değiştiği, alt kattaki kazı hızının bu sürelerle varmadan bitirilmesi gerektiği, mekanize üretimin artırılarak, kişi başı en az 6-8 m³/dak. hava sevk edilmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir. Bu ve benzeri teknik önlemler alınmış mıdır? Bu konudaki bilgilerin tarafıma verilmesi mümkün müdür?
- Soma bölgesinde TKİ tarafından üçü kiralama, biri hizmet alımı yöntemiyle işletilen dört linyit ocağı faaliyet gösterirken, sadece Eynez ocağında üretimin çok büyük bir artışla yapılmasının nedeni, Hükümetiniz tarafından yapılan kömür yardımları için üretimin aşırı zorlanması mıdır? Bu ocakta 2011 yılında 2,619 bin ton, 2012 yılında 3,8 milyon ton kömür üretimi ile görülmemiş bir üretim zorlamasının nedeni nedir?
- Maden projesine göre 1,5 milyon ton/yıl olması gerekirken, 2012 yılında yapılan rödovans anlaşmasında 2,6 milyon ton/yıl kapasiteye çıkılmasına nasıl izin verilmiştir? Ocakta gerekli tahkimat ve mekanizasyon çalışmaları yapılmış mıdır?
- Hükümetinizce yine 2012 yılında çıkarılan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlükten kaldırılması ve ILO'nun 176 sayılı Madenlerde Sağlık ve Güvenlik Sözleşmesi'nin kabul edilmeyişinin nedeni nedir?
- Soma/Eynez kömür ocağında ve diğer kömür ocaklarında uygulanan, "dayıbaşı" denilen taşeron sistemini sona erdirmeyi düşünüyor musunuz?

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M. RIZA YALÇINKAYA’NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/48019)**

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9:

Söz konusu firma sözleşme konusu işi devir etme talebine ilişkin yazılarında; kademeli olarak fizibilite çalışmaları yaparak mekanize ayak üretim yöntemi ile üretim planladıklarını ancak; firmalarının taahhütlerini yerine getirememesi ve büyük finans problemleri nedeniyle işi devretmek istediklerini bildirmiştir.

Yeraltı kömür madenciliği konusunda oluşabilecek risklere karşı her türlü önlemin alınması sözleşme kapsamında firmanın sorumluluğundadır. Firmanın, taahhütlerini yerine getirmesine engel durumlar Hacettepe Üniversitesi tarafından incelenmiş ve üniversitenin görüşleri alınmıştır. Firma tarafından TKİ’ye yapılan müracaatlar; sözleşmeler ve şartnameler doğrultusunda değerlendirilmiş ve bu yönde işlem yapılmıştır. Soruşturmaya esas bilgi ve belgeler soruşturmayı yürüten adli birimlerle paylaşılmaktadır.

Söz konusu yeraltı kömür üretim ocağında meydana gelen iş kazasını müteakip Savcılık Makamı tarafından oluşturulan bilirkişiler tarafından inceleme başlatılmıştır. İş kazasının meydana geliş sebebi araştırmanın sonuçlanmasıyla kesinlik kazanacaktır.

Önergede bahsi geçen iddialarla ilgili olarak adli ve idari soruşturmalar devam etmekte olup soruşturmaların sonucunda söz konusu hususlar kesinlik kazanacak ve gerekli bilgilendirmeler yapılacaktır.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından 1995 yılında kabul edilen ve 05.06.1998 tarihinde yürürlüğe giren 176 sayılı Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesini onaylamak üzere, 23.05.2014 tarihinde ilgili kurum, kuruluş ve konfederasyonların görüşü alınmak üzere gerekli süreç Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından başlatılmıştır.